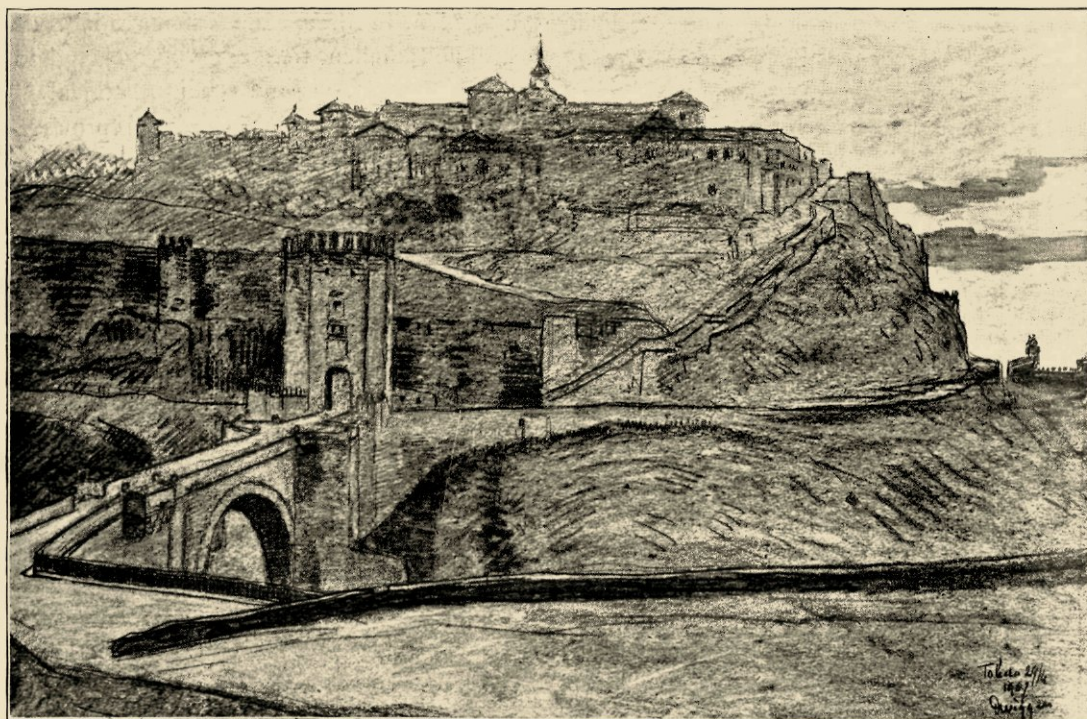

Herinneringen aan Spanje.

den rusteloozen ijver, groot onder den klaren geest der alles overwinnende Saracenen. Terwijl heden, uit de diep beneden stroomende Taag, die als een gordel de stad omringt, het water, door ezels beladen met zakken, naar boven wordt gebracht, vroeger slaven af en aan de hooge rotstrappen gingen, de kruik op den schouder, om Toledo van water te voorzien, daar was het in de tijden der Mooren een molen waarvan het waterwiel 90 voet hoog reikte, die 900,000 emmers water dage-

Toledo ter weerszijde de hooge, meest raamlooze muren, zich kronkelend opdat de bewoners in tijden van nood zich beter zouden kunnen verdedigen, vol oorlogsgewoel, en eenmaal werd er de groote strijd uitgevochten waar de Mooren, door verraad der verdrukte Joden, in overhaaste vlucht zich spoedden over de oude brug; toen werd het Christenkruis binnen de muren van Toledo gedragen. Toen werden de oude, schoone moskeeën hervormd, verrees de groote kathedraal triom-

GEZICHT OP TOLEDO MET DE ALCANTARABRUG OP DEN VOORGROND.

lijks binnen de stad bracht. Waar Grieken een standbeeld oprichtten (zegt een oude spreekwijze) Christenen een kruis, daar bouwden de Mooren een watermolen. Zoozeer wisten ze water te waardeeren en brachten het in zulk een overvloed binnen hun bereik, dat, naar overlevering, toen een der Moorsche vorsten zijn zomerpaleis liet bouwen, hij het water van uit de bergen in een bekken liet binnenvloeien; van uit het bekken stroomde het, zoodanig geleid, binnen het paleis, dat het naar beneden stortend den als levenden, bewegelijken muur vormde van des vorsten statievertrek.

Meermalen waren de nauwe straten van

feerend over stad en volk en Toledo kreeg een ander, een tweede aangezicht.

Oppermachtig heerschte de kerk; het marktplein Zocodover, vol handelsrumoer en vreemde feesten, het veranderde van aanzien onder den fanatieken greep der geestelijkheid. Het zwaard der kerk van Rome verving de alomberoemde Toledosche kling. In weergaloozen rijkdom verrees kerk na kerk in prachtige gothiek; in de kloostergangen, blank van marmer, gingen bisschoppen en prelaten in gewaden van brocaat, schitterden in scharlaken; maar het machtige Toledo verstikte in dien machtigen greep, welvaart verliet de muren, en als zoovele andere schrom-